

ловината се самоопределят като цигани, като "роми". Останалите не се признават за цигани, тъй като или се турчечат, или се българеят, или просто не желаят да се самоопределят какви точно са.

Тъй като тази ми постановка може да провокира съмнения, налага се да се доизясня. Не става въпрос циганите да се квалифицират като най-голяма етническа инородна общност изобщо в народностната и националната ни история. Става дума, че сега тя се наложи като такава по силата на една екстремална ситуация. Както бе вече казано, през 1988 г. стана "голямата екскурзия", която в някаква форма и степен продължи и в следващите години. Към края на 1989 г. българските граждани с турско етносъзнание бяха 639 хиляди души и в този си брой представляваха най-голямата инородна общност в нашата страна. В края на август 1992 г. обаче те намаляха поне с още 130-140 хиляди, поради системни изселвания през периода 1990-1992 г. В числото на останалите в страната около 500 хиляди граждани с турско етносъзнание обаче се включват и турцизираните и турчеещите се татари, цигани, българо-мохамедани (помаци), къзълбаши (мюсюлмани шиити) и други. Именно това механично изменение на групата лица с турско етносъзнание, в резултат на изселванията в посока на Турция, създаде възможността циганите да излязат на преден план. Друг е въпросът, че значителна част от тях при преброяването през 1992 г. не се регистрираха като цигани, поради което формално техният брой е отново под този регистриран за групата на "етническите турци".

Спрях се на този въпрос, за да подсказа в още по-ярка светлина тежкото положение на циганите. Макар и многобройни, те са с най-много нерешени проблеми. За тях са характерни вековни колизии в социалното им присъствие и изява в нашия живот, в това число и с особена острота в сферата на жилищния проблем. Това не означава, че за решаване на ромските проблеми изобщо не е правено нищо, че не са регистрирани никакви положителни промени в техния бит и култура. Нищо подобно. Наистина, като цяло, до 1944 г. циганите у нас бяха най-вече безимотни, безпросветни и в значителна степен скитащи се хора, разчитащи на случайността и